

§ 1. DOSUD MÁLO PRŮMYSLNÝMI SE OSVĚDČUJEME.

Hledě na horu nevynikneš,
a zevluja na lidi nezbohatneš.
Příслови.

Silně chybujeme, že svému národnímu hospodárstvu rozuměti nechtíce, všelike kapitally z vlasti svých jinam přes hranice pouštíme, a obecnému dobru nápomocných ústavů doma bedlivě nezavádíme.*) A přece se rádi průmyslným národem na-

---

*) Vydav spisek »*Spořitelny po farských kollaturách orbě, řemeslu, ze svízeli pomohou*« v Hradci Králové 1861, který již r. 1856 sepsán byl, upozornil jsem na naši nedospělost ve finančnosti. Spisek zůstal nepovšimnut pro dvojí příčinu. Ctihodná prazká žurnalistika, dosud nepojavši úplně úlohu svou, pánovitě si nevšímá, co se ve krajích děje nebo neděje, kraje zas v pohodlí svém dřímajícíce spoléhají se na Prahu, že ona všechno za ně udělá, vše jim vymůže, jim toliko že třeba čekat. Tak je naša situace v Čechách: Praha křičela *záložny*, a tak byly zakládány záložny. Záložny vyhovějí svým principem (základním pravidlem) řemeslníkům, obchodníkům, ne ale rolníkům; zdeby více spořitelny posloužily. Já o tom ve spisku výše jmenovaném pojednal, ale žádný národovec nevzal

zývati chceme? Průmyslný slove, kdož přece sám něco myslí, vymýšlí, něco dělá, robí, aby ho to ctílo a blahobytu pospolnému prospělo.

Každé peněžité silky a síly je škoda, kterou do cizých končin přes *hranice* jinému, nám nepříznivému národu bez finančního rozumu posíláme. Pozorujme na příklad všeliké *assekurace* (pojistovny) proti požáru, proti krupobití, povodni, proti pádu dobytka, na ubezpečení života («Kotva»), jež okolní národové zařídili. Takové ústavy jsouce jistotně dobrodějně, znamenitě na pokrok v blahobytu působějí Jejich zkladná myšlenka zní:

Co jednomu nemožno, to všem spojenými silami snadno.
Chtěje podpory ve svízelu, podporuj také sám.

Nenáviděný, padlý systém Bachův a jeho pomahačův, velikou sílu kapitalův nám z oběhu všelikými praktykami vytáhnul, který nám teď v řemeslech, orbě velmi schází. Peníze nám seřídly a kapital se stal dražším, t. j. za veliké úroky toliko k dostání, co dříve nebyvalo. Což nemohli bychom sami naše národní hospodárství opravit a svůj stav polepšiti? — Možné je to, jenom když budeme chtít a to pevně a svorně chtít. Požár, povodeň, krupobití, pád dobytka bývají nejvčššími ranami na blahobyt mezi občany. Jimi bývá živnost na mno-

---

to na přetřes. Kam takovou samolibostí a vyjimkárstvím (exklusivností) dojdeme? Myslíte, že dějiny na nás úmyslně zemdlené počkají?

há léta velmi zemdlena, nebo pohubena. Sbírkami mezi dobrodějnými občany, mnohdy ale obtížnými, nelze vždy bídě řádně přispěti. Vydatnějších a stálejších prostředků zde třeba jest, aby neštěstím sevření občané rychle z bídy vybředli. *Pojišťovny domácí proti zuřivým živlům, proti pádu dobytka*, jistě by našemu blahobytu silně prospěly, a mnoho starostí a žalu by nám odejmuly. Takových ústavů mělo by u nás hodně mnoho zakládáno býti, aby dobra na všech končinách národa přibývalo.

Kdy se my sami o sebe starati nebudeme, naši odpůrcové nám pomahati nebudou. Kdo se sám opouští, ten bývá ode všech opuštěn, a stává se největším bídákem na světě.

Jenom svorně a společně přemůžeme svízel konečně.

§ 2. ZAKLÁDEJME OKRESNÉ NEBO KRAJSKÉ VŠEOBECNÉ ASSEKURACE.

Z mnoha ruk větší pomoc.

Velice bychom blahobytu svému a národnímu prospěli, kdybychom buď *okresné* nebo *krajské všeobecné pojišťovny* (assekurace) proti škodlivým živlům, proti pádu dobytka, zakládati sobě nelenovali. Slovo *všeobecná* pojišťovna dvojí pojem v sobě má, a sice:

a) myšleno zde na pojištěnost proti škodlivým živlům, proti ohni, povodni, vichru, krupobití, a proti pádu dobytka; pak